

УДК 621.777.07

В.В. Піманов, к.т.н., асис., А. В. Савченко, студ., Р.Л. Русаков, студ.

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", м. Київ, Україна

СИСТЕМА ДЛЯ РЕЄСТРАЦІЇ ЗУСИЛЛЯ В ПРОЦЕСАХ РОТАЦІЙНОГО ВИДАВЛЮВАННЯ

Під час експериментальних досліджень процесу ротаційного видавлювання на універсальному токарному обладнанні виникає необхідність реєстрації зусиль, які сприймає деформуючий інструмент. Величина зусиль, які виникають в процесі деформування необхідна для запобігання перевантаження верстату і підвищеного зношення його робочих вузлів і інструменту.

Для визначення радіального зусилля ротаційного видавлювання було розроблено спеціальний пристрій. Схема системи для реєстрації зусилля в процесах ротаційного видавлювання наведена на рис. 1.

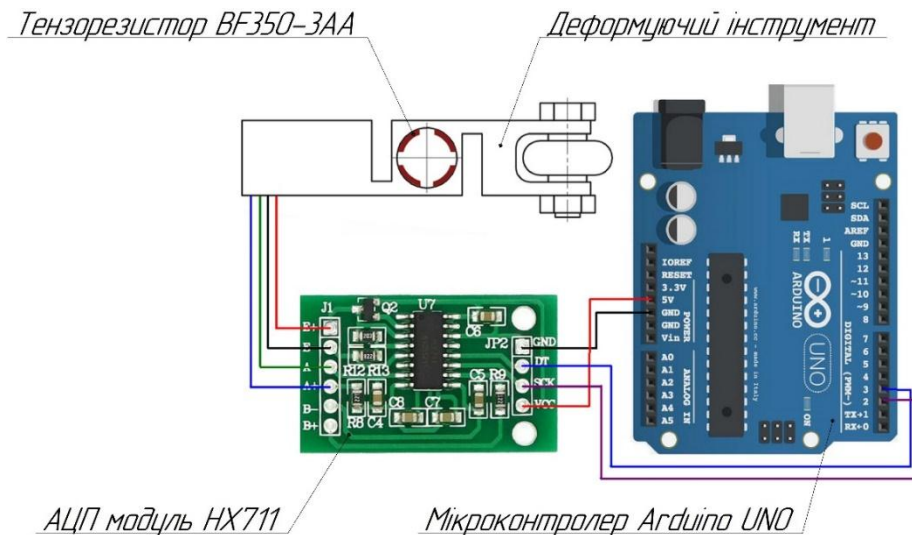

Рис. 1. Схема системи для реєстрації зусилля в процесах ротаційного видавлювання.

Система включає в себе наступні елементи:

1. Деформуючий інструмент, що складається з оправки та ролика, які з'єднуються за допомогою вісі. Оправка деформуючого інструменту містить пази, які є концентраторами напружень, що дозволяє значно збільшити її деформацію від прикладеного зусилля у відведених для тензорезисторів місцях. Орієнтовне зусилля, яке сприймає ролик розраховано шляхом моделювання даного процесу в програмному комплексі DEFORM-3D [1]. Отримане розраховане зусилля було використане для проектування та визначення оптимальної геометрії оправки під час структурного аналізу в програмному пакеті САПР – SolidWorks, який включає в себе підкомплекс SolidWorks Simulation для розрахунків методом скінченних елементів. Метою даного аналізу було проектування геометрії оправки, при якій відбувається найбільша деформація у відведених для тензорезисторів зоні, яка не буде перевищувати допустиму деформацію, що вказана у паспорті тензорезистора та напруження, які не будуть більші за границю пропорційності матеріалу оправки.

2. Чотири тензорезистори BF350-3AA, які встановлюються у спеціально відведеному місці на оправці деформуючого інструменту. З'єднання за схемою вимірювального моста (міст Уїтстона) тензорезистори підключаються до АЦП модуля [2]. Технічні характеристики тензорезистора приведені в табл. 1.

Таблиця 1. Технічні характеристики тензорезистора BF350-3АА.

Опір	350 Ом
Відхилення опору за паспортом	$< \pm 0,1\%$
Коефіцієнт чутливості	2,0 – 2,20
Розмір	7.1 мм x 4.5 мм

3. Двоканальний модуль аналого-цифрового перетворювача (АЦП) на базі мікросхеми НХ711, який дозволяє працювати з мікроконтролером Arduino. Технічні характеристики модуля приведені в табл. 2.

Таблиця 2. Технічні характеристики модуля НХ711.

Робоча напруга	5 В
Частота оновлення	80 Гц
Точність перетворення	24 біт (D конвертер);
Робочий струм	< 10 мА
Диференціальний вхід з напругою	~ 40 мВ
Можливість вибору коефіцієнта підсилення	2; 64; 128
Швидкість виведення даних (частота)	10 Гц або 80 Гц

4. Мікроконтролер Arduino UNO R3 на базі мікроконтролера АТmega328р [3]. Даний мікроконтролер дозволяє передавати інформацію на комп'ютер за допомогою USB з'єднання. Технічні характеристики мікроконтролера приведені в табл. 3.

Таблиця 3. Технічні характеристики мікроконтролера Arduino UNO R3.

Вхідна напруга	5-20 В
Програмна пам'ять	32 кБ
Оперативна пам'ять	2 кБ
Енергонезалежна пам'ять	1 кБ
Цифрові піни	14 (з них 6 можуть використовуватися для ШІМ)
Аналогові піни	6
Частота	16 МГц
Інтерфейси	UART TTL, I2C (TWI), SPI

Список використаних джерел

1. Deform-3D – мощная система моделирования технологических процессов [Электронный ресурс]. –Режим доступа: <http://www.tesis.com.ru/software/deform>.
2. Paul Regtien – Sensors for Mechatronics (1st Edition); Elsevier 2012; pages 57-100.
3. Seyed Reza Larimi, Hojatollah Rezaei Nejad, Michael Oyatsi, Allen O'Brien, Mina Hoorfar, Homayoun Najjaran – Low-cost ultra-stretchable strain sensors for monitoring human motion and bio-signals; Elsevier 2018.